

УДК: [94(477.83/.86):323.13] «1920/1929»

© Andrii Shcheglov* (Lviv)

THE MOSCOPHILE MOVEMENT AS A TARGET OF SOVIET INFLUENCE ON THE SOCIO-POLITICAL SITUATION IN WESTERN UKRAINE IN THE 1920S

The purpose of the study is comprehensive analysis of how Soviet diplomatic structures instrumentalized a segment of the Russophile movement in Eastern Galicia to form the left-radical party «Sel-Rob» as a legal political base for subversive activities in Western Ukraine. This influence was directed both against the institutions of the Polish state and the diverse ideological currents of the Ukrainian national movement.

The methodological framework of the study is based on the principles of objectivity, reliability, historicism, scientific rigor, and consideration of alternative perspectives. This approach makes it possible to single out a specific segment of the Russophile movement as an object of Soviet influence in interwar Poland, to characterize its ideological foundations, political platform, and organizational structure as the basis for the formation and noticeable influence of the legal political party «Sel-Rob» on the socio-political situation in Western Ukraine in the 1920s. The party was formed through the unification of the left-radical party «Narodna Volia» with the «Peasants' Union» party under the active organizational efforts of Soviet diplomacy in Warsaw.

The scientific novelty lies in the identification and analysis of a previously underexplored mechanism of Soviet influence through the creation and support of a far-left legal political entity intended to destabilize the socio-political landscape of Western Ukraine in the 1920s.

After the incorporation of most of the Western Ukrainian ethnic lands into the restored Polish state, socio-political processes unfolded under new geopolitical conditions. These changes, among other factors, influenced the institutional and political transformation of the Moskvophile (Russophile) movement in Eastern Galicia, Chełm Land, and Podlachia during the 1920s. The splits, separations, and emergence of new legal political entities within the reestablished Polish state did not escape the attention of Soviet diplomats and the USSR's special services, who sought to exploit these processes of socio-political structuring both to exert a destabilizing influence on Polish state institutions and to oppose the legal Ukrainian national movement while also curbing the influence of Russian émigré structures with anti-Bolshevik orientations. It is worth noting that contradictions within the leadership of the newly formed «Sel-Rob» party became increasingly irreconcilable, and on September 11, 1927, the majority of former «Narodna Volia» members announced the formation of «Selrob-Left», which in the following years played a key role in spreading Soviet influence in Western Ukraine.

Keywords: Moscovophile movement, Soviet diplomacy, «Sel-Rob», «Narodna Volia», Eastern Galicia, Western Ukraine, Second Polish Republic, hybrid warfare, political subversion, Ukrainian national movement.

Андрій Щеглов (Львів)

МОСКВОФІЛЬСЬКИЙ РУХ ЯК ОБ'ЄКТ РАДЯНСЬКОГО ДЕСТРУКТИВНОГО ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНУ СИТУАЦІЮ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ 20-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Анотація. Мета роботи полягає у комплексному аналізі використання радянськими дипломатичними структурами частини москвофільського руху Східної Галичини для формування ліворадикальної партії «Сель-Роб» як легальної політичної бази деструктивного впливу в Західній Україні, як проти інституцій Польської держави, так представників українського національного руху різного ідеологічного спрямування.

Методологічна база дослідження ґрунтується на принципах об'єктивності, достовірності, історизму, науковості та альтернативності, що дозволяє виділити окремий сегмент москвофільського руху як об'єкт радянського впливу у міжвоєнній Польщі, охарактеризувати його ідеологічні засади, політичну платформу,

* к.і.н., докторант Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

PhD in History, Doctoral Student, Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy.

orcid.org/0000-0002-6484-0864

e-mail: deep_in_faith@ukr.net

організаційну структуру як основу для формування й помітного впливу на суспільно-політичну ситуацію у Західній Україні 20-х років XX ст. легальної політичної партії «Сель-Роб», утвореної шляхом об'єднання ліворадикальної партії «Народна воля» із партією «Селянський союз» за чільних організаційних зусиль радянської дипломатії у Варшаві.

Джерельну базу дослідження становлять вперше введені до наукового обігу архівні документи Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Центрального державного історичного архіву у м. Львові та Державного архіву Львівської області.

Історіографію дослідження становлять як узагальнюючі публікації сучасної української історіографії, так спеціальні розвідки вітчизняних науковців О. Власюка, Р. Гусака, Л. Матюшко, В. Місько, М. Пиріг та І. Соляра по тематиці причин об'єднання, політичної програми та початків діяльності легальної західноукраїнської політичної партії «Сель-Роб». При цьому місце та роль у цих процесах одного із напрямків міжвоєнного московофільського руху, репрезентованого діячами ліворадикальної партії «Народна воля» за організаційного спрямування радянських дипломатів представлено побіжно, що, на нашу думку, потребує окремого історичного аналізу з огляду на характер й еволюцію гібридних методів політичного впливу Радянської Росії — Радянського Союзу — Російської Федерації проти українського національного руху загалом та в Західній Україні міжвоєнного періоду зокрема.

Наукова новизна полягає у тому, що автор вперше на основі узагальнення сучасної української історіографії та впровадження у публічний обіг низки архівних документів розкриває підризну роль радянських дипломатів у Другій Речі Посполитій через формування й підтримку легальної політичної сили крайнього лівого ідеологічного спрямування для цілої бази деструктивного впливу на суспільно-політичне життя пропаганди Західної України.

У висновках автор виходить з наступних результатів дослідження. Після включення більшої частини західних українських етнічних земель до складу відновленої Польської держави суспільно-політичні процеси розгорталися у нових геополітичних умовах, що серед іншого, вплинуло на інституційно-політичну трансформацією московофільського (русофільського) руху в Східній Галичині, Холмщині та Підляшші 20-х років минулого століття. Розколи, виокремлення й початки діяльності нових легальних суб'єктів політичної діяльності у відновленій Польській державі не могли залишитися поза увагою радянських дипломатів та спеціальних служб СРСР, які прагнули використати процеси суспільно-політичної структуризації одночасно, як для деструктивного впливу на інституції Польської держави, так для опонування легальному українському національному руху й обмеження впливу російських емігрантських структур антибільшовицького спрямування. Варто вказати, що суперечності між керівництвом новоутвореної партії «Сель-Роб» ставали все більш неподоланими та 11 вересня 1927 р. більшість членів колишньої «Народної волі» оголосили про створення «Сельроб-лівіци», яка в наступні роки відігравала чільну роль у поширенні радянського впливу в Західній Україні.

Ключові слова: Західна Україна, Друга Річ Посполита, СРСР, московофільство, партія «Народна воля», партія «Сельроб».

Formulation of scientific problem and its significance. The issue of external influence on the socio-political development of Western Ukraine within the restored Polish state is not only a theoretical problem involving the generalization of relevant historiography with the inclusion of new archival materials, but also has practical significance for analyzing the aggressive policy of the Russian Federation in the context of the implementation of President V. Putin's revisionist foreign policy course in the first quarter of the 21st century. Modern historical science, in the context of the Russo-Ukrainian war, not only requires the generalization and systematization of previous research, but also needs to focus on new interpretations of the Russophile movement as an object of Soviet subversive influence on the socio-political situation in Western Ukraine during the 1920s.

Analysis of recent research and the aim of our article. The historiography of the study includes both general publications of contemporary Ukrainian historical scholarship and specialized studies by domestic researchers such as O. Vlasuk¹, R. Husak², L. Matiushko³, V. Misko⁴, M. Pyrih⁵ and I. Soliar⁶ which focus on the reasons for the unification, the political program, and the early activities of the legal Western Ukrainian political party «Sel-Rob». At the same time, the place and role in these processes of one branch of the interwar Russophile movement — represented by the figures of the left-radical party «Narodna Volia» and guided by Soviet diplomatic efforts — are mentioned only in passing. In our view, this aspect requires a separate historical analysis, considering the nature and evolution of the hybrid methods of political influence employed by Soviet Russia, the Soviet Union, and the Russian Federation against the Ukrainian national movement in general, and in Western Ukraine during the interwar period in particular.

The source base of the study consists of archival documents introduced into scholarly circulation for the first time from the Central State Archive of Public Associations of Ukraine, the Central State Historical Archive in Lviv, and the State Archive of Lviv Region.

The purpose of the study is comprehensive analysis of how Soviet diplomatic structures instrumentalized a segment of the Russophile movement in Eastern Galicia to form the left-radical party

«Sel-Rob» as a legal political base for subversive activities in Western Ukraine. This influence was directed both against the institutions of the Polish state and the diverse ideological currents of the Ukrainian national movement.

Presenting main material. The political and ideological spectrum of the Western Ukrainian lands incorporated into the reestablished Polish state was marked by distinct historical and cultural characteristics, which acquired new significance in the context of the emerging geopolitical realities. Notably, one of the key currents was the Moscovophile socio-political and cultural-educational movement, which inevitably drew the attention of Soviet Russian diplomats and intelligence services, as part of their policy aimed both at weakening Poland and countering the Ukrainian national movement as well as Russian anti-Bolshevik structures in its eastern territories.

The Moscovophile political party known as the Galician-Ruthenian People's Organization (HRNO), established in 1919, cautiously supported the concept of Galician-Ukrainian statehood. Its representatives believed that, following the Treaty of Saint-Germain, Galicians had not become citizens of Poland, as the Polish government had received only a mandate for military occupation⁷.

After the annexation of Eastern Galicia in 1923, the Galician-Ruthenian People's Organization disintegrated⁸. Conservatively minded wealthy peasants and members of the intelligentsia declared the establishment of the Ruthenian People's Organization (RPO)⁹. The left wing of the Galician-Ruthenian People's Organization gradually took shape as the People's Will Party (PWP)¹⁰.

Ivan Kostetskyi was elected honorary chairman of the Ruthenian People's Organization, which declared its «favorable attitude» toward the Polish state and the «loyal fulfillment of duties by the Ruthenian people as citizens of Poland», although in practice it was led by Volodymyr Trush¹¹.

Among the strategic objectives of the RNO's activities was the promotion of the idea of regional autonomy for the Ruthenian lands within the Second Polish Republic¹².

The Ruthenian People's Organization was proclaimed a national party, the purpose of which was to defend and protect the national and popular interests of the local Ruthenian population. The main ideological and programmatic task was considered to be the improvement of the social and economic conditions of peasants and clerisy¹³.

Moscovophile leaders defined cultural-educational and social-enlightenment work as effective means of implementing their political program. Delegates from the RNO participated in the Ruthenian Congress dedicated to public education, which took place since March 22 to 25, 1925, in Warsaw. H. Malets called on the participants to actively fight for a Ruthenian school for the Ruthenian population in Poland, based on the belief that, like Volhynia, Polissia, the Chełm region, and White Ruthenia, Eastern Galicia with Lemkivshchyna had always been, and still were, Russian lands inhabited by part of the great Russian people, united by origin, culture, and «tribal madness»¹⁴.

The Moscovophiles referred to their political organization as democratic, considering it one that promoted the free and full expression of all the creative potential of the people¹⁵.

In the interwar period, the Moscovophile movement enjoyed, although not as powerful, support from a certain segment of the Greek Catholic clergy, the secular intelligentsia, and representatives of the business circles. This was enough to influence several tens of thousands of Galician peasants with an active civic stance. In turn, this allowed them to claim support from several hundred thousand more traditional peasants. For example, in the mid-1920s, the circulation of one of the most influential Moscovophile publications, the monthly «Science» of the Society of Mikhail Kachkovsky, was 3,000 copies. Another Moscovophile publication, «Russian Voice», had a smaller circulation of 1,200 copies¹⁶.

Interwar Moscovophilism, having lost its influential pre-war position in the Galician political scene, and being fundamentally conservative, sought to adapt and adjust to the new realities of the time¹⁷. Therefore, the Moscovophiles sought support from Polish governmental circles and closely collaborated with the Russian minority and Russian émigrés in Poland¹⁸. Such pro-governmental policy allowed, to a certain extent, the implementation of their cultural, economic, and political plans. However, the latter were only possible with the support of the official Polish authorities. Moscovophiles almost always entered into coalitions with pro-government political forces¹⁹.

However, later the Ruthenian People's Organization split into two minor groups — the right-wing and more compliant ones — the «Ruthenian Agrarian Party» (RAP) and the «Ruthenian Peasant Organization» (RPO)²⁰.

In the atmosphere of growing Sovietophile sentiments and communist propaganda, in 1924, a left-wing radical group split from the Moscovophile Galician-Ruthenian Organization, led by K. Valnytskyi, which proclaimed itself the Socialist Peasant Party «People's Will»²¹. An extraordinary supplement to the newspaper «Volya Naroda» from October 24, 1926, features a thesis that particularly stands out: «Only

socialism will break the chains of national bondage»²². Therefore, it is not surprising that, at this time, the leaders of «People's Will» became the object of interest for the diplomatic and special services of the USSR, which sought to use the slogans of national liberation and social justice for subversive activities against the Polish state in the ethnically Ukrainian lands of Western Ukraine.

Seeking to expand its influence and acting on instructions from Moscow, the Communist Party of Western Ukraine (KPWU) planned to create a peasant organization that would encompass all of Western Ukraine in its activities.

At the beginning of 1926, communists noticed a shift towards a socialist radical direction in the two «previously half-hearted and unclear groups» such as the «Peasant Union» and «People's Will», which managed to increase their influence over the peasantry and the working class²³.

The intermediary role between the true initiators of the unification (the Executive Committee of the Comintern, the governments of the USSR and the Ukrainian SSR) and its direct participants («Peasant Union», «People's Will», and the Communist Party of Western Ukraine) was performed by the advisor to the Soviet diplomatic mission in Warsaw, M. Lebedynets. Between 1925 and 1927, he reported several times a month to Kharkiv about the political situation in Western Ukraine and the unification processes within the communist movement in Poland²⁴.

From July 7 to 11, 1926, M. Lebedynets held meetings with representatives of the Central Committee of the Communist Party of Western Ukraine (KPWU), the «Peasant Union» and «People's Will». During these meetings, the name of the new political force was agreed upon — «The Ukrainian Peasant and Workers' Socialist Union»²⁵.

During the discussion on the need for unification with the «Peasant Union» the main argument in favor of creating a new party was the criticism of the KPWU, which was accused of inefficiency, as its members were widely imprisoned²⁶.

This position was merely an official cover, as the further activities of the party were coordinated with the KPWU. The main goal of creating «Selrob» was to cover those areas of political life that were inaccessible to the communists. Specifically, the status of deputies in the Sejm gave the party's members the opportunity to freely hold assemblies, meetings, and congresses to activate propaganda among workers and peasants. This unification also allowed for expanding the electorate, as, unlike «People's Will», which traditionally, for communist-oriented organizations, focused on the working class, the «Peasant Union» directed its efforts towards the peasantry²⁷.

The final unification of both parties was postponed until the fall of 1926. Before this, several joint meetings were held to coordinate positions and reach a compromise — on September 12–13 in Lviv, September 26 in Gdańsk, and finally, on October 3 in Warsaw, the date of the unification congress was set — October 10, 1926²⁸.

So, the issue of creating the new organization was discussed at a meeting in Lviv on September 19, 1926, in the premises of the General Secretariat of the «People's Will» party. The meeting was attended by 18 people, including M. Zayats, K. Pelekhatyi, and K. Valnytskyi²⁹.

During the meetings with the Soviet «curator» Lebedynets, the organizational foundations of the unification were agreed upon. It was decided that the future united party would be led by a central committee consisting of 9 or 11 members (on the basis of an equal number of representatives from both parties, 3 or 4 from each, two representatives from the Communist Party of Western Ukraine (KPWU), and one from the youth wing of the party). The «Volenarodivtsi» immediately agreed to the inclusion of two representatives from the communists in the Central Committee, while the «Selsouzyvtsi» did not give a final answer yet. It was then decided to nominate S. Makivka (from the «Peasant Union») as the head of the Central Committee, K. Valnytskyi (from the «People's Will») as his deputy, and a representative from the KPWU was to be the secretary. The nominees for the united Central Committee from the first party were S. Makivka, M. Chuchmai, and S. Kozytskyi, while from the second party, they were K. Valnytskyi, K. Pelekhatyi, and M. Zayats. It was also decided that the press organs of both parties («Nashe Zhyttia» and «Volya Narodu») would change their names, and a representative from the KPWU would be included in their editorial boards³⁰.

The KPWU was confident in its success and focused on establishing leadership over the new force. The main task before the communists was to ensure the existence of the unification not as «a legal organization of a united revolutionary front, led by the communist party»³¹.

The unification process continued on October 3, 1926, in Warsaw, where a sort of conference of the «People's Will» took place with representatives from the «Peasant Union» during which it was emphasized that the goal of creating the new party was to avoid both the mistakes made by the communist deputies in the Sejm due to their principled position and the mistakes in local activities³².

On October 10, 1926, a new congress was scheduled in Lviv to finalize the unification process, with about 50 members of the «Peasant Union» from Volhynia, Holmschyna, and Polissya, and 50 members of the «People's Will» party from Galicia expected to attend³³.

On that day, in the small hall of the Lviv Music Society named after Lysenko, the united congress of the «Peasant Union» and the People's Will Party took place. The congress was attended by 55 delegates from the «Peasant Union» from the Volyn, Polissya, and Lublin Voivodeships (the districts of Brest, Volodymyr-Volynskyi, Włodawa, Horokhiv, Hrubieszów, Dubno, Drohichyn, Kobryn, Kremenets, Lutsk, Luboml, Ostroh, Rivne, and Kholm), 4 delegates from three Galician districts (Brody, Berezhno, and Stanislav), and 6 Sejm deputies (A. Bratun, P. Vasylchuk, S. Kozytyskyi, S. Makivka, S. Nazaruk, and M. Chuchmai). From the People's Will Party, 92 delegates arrived, of which 76 were from Eastern Galicia, 7 from Volhynia, Holmschyna, and Polissya, 3 delegates represented the student youth, and 6 were members of the Central Committee of the People's Will Party. The congress voted for the unification of the two parties and adopted a resolution stating that all local committees of the People's Will Party and the «Peasant Union» would be renamed as the «Selrob» committees³⁴. The declaration of unification was announced on behalf of the «Peasant Union» by M. Chuchmai, and on behalf of the «People's Will» by K. Valnytskyi³⁵.

It should be noted separately that 5 delegates from the «Peasant Union», led by Sejm deputy S. Nazaruk, opposed the majority and voted against the unification. This group, representing the Volodymyr-Volynskyi district organization of the «Peasant Union», expressed its desire to cooperate with the Ukrainian Peasant and Workers' Party. Soon after the founding congress of «Selrob», in December 1926, a group of Sejm deputies — leaders of the previous «Peasant Union», headed by P. Vasylchuk, also left the organization. Together with members from the Kholm and Volodymyr-Volynskyi organizations of «Selrob», he revived the «Peasant Union» with a new press organ — the newspaper «Peasant Path». However, the revived organization turned out to be much weaker than its predecessor, as its branches were mainly located on both banks of the Western Bug River³⁶.

Despite what seemed like the clarification of many positions, there remained many political differences and mutual distrust between the two parties. It seems that from the very beginning, the merger of such different, essentially antagonistic, political forces was doomed to failure. After all, the «Peasant Union» in its programmatic documents declared its struggle for the slogans of independence and the unity of Ukraine, while the radical wing of the Moscow-philies from the People's Will Party (PVP) denied the very existence of the Ukrainian people, considering its language one of the dialects of Russian. In its programmatic documents, it was stated that «Russian socialists of Eastern Galicia reject the aspirations to create new independent nations from the tribes of the Russian people», and that there was no need to depart from the Russian language³⁷.

The definition of «Galician-Russian population», which they used to refer to the Galicians, was condemned and rejected by the leadership of the Communist Party of Western Ukraine (KPU), which also considered the denial of the Ukrainian nation to be erroneous. Under the influence of the Communist Party of Western Ukraine, the leadership of the People's Will Party (PVP) was forced to break away from the most radical Russian nationalists and even began publishing their periodical in the Ukrainian language. The party's program included a provision on its vision for solving the national question: «In the current conditions, in solving the fundamental political-state relations of nations (independence, federation, the right to separation), the People's Will Party considers the application of the principle of self-determination as the only means»³⁸.

For the Moscow-oriented «Volenarodivtsi» it was extremely sensitive that the word «Ukrainian» would be used in the name of the new union. Representatives of the People's Will Party accused the «Selyansky Soyuz» of nationalism, while at the same time criticizing the «Volenarodivtsi» for their national nihilism³⁹.

The statute of the organization was adopted on November 26, 1926, and the program, after long discussions, was finalized only in February of the following year. The discussions lasted throughout January 1927⁴⁰. Two drafts were presented, authored by M. Chuchmay and K. Valnytsky. The first version attempted to combine the programs of the «People's Will» and the «Peasant Union», avoiding conflictual issues and shortcomings. As a result, it was decided to develop an entirely new draft, which was eventually approved⁴¹.

In particular, the program emphasized that the organization, as a result of the merger, had created «one new party of Ukrainian peasants, workers, and the working intelligentsia, thereby strengthening a unified front of the working masses against the united front of the bourgeoisie»⁴².

One of the fundamental theses of the new party was an appealing statement for its supporters, asserting that «the «Sel-Rob Party» considers the national question in Poland one of the main problems of the policy of the peasant and working masses»⁴³.

However, another programmatic position that should not be overlooked is that «the Sely-Rob Party fights for the replacement of standing armies with a system of people's militias»⁴⁴, which was essentially aimed at weakening the defense capability of the Polish state against the backdrop of the growing military strength of the Red Army.

In the activities of «Sel-Rob», traditionally for organizations with a left-radical orientation, the position was taken on the radical struggle of Ukrainian peasants and workers «for socialism, the establishment of a working people's order, where there would be social, political, and national equality for all people». It was guaranteed that the social and national interests of Ukrainian peasantry would not suffer, with the provision of ensuring the peasants' right to participate in political and civil life, which «belongs to them in view of their number and labour»⁴⁵.

The new party had the most influence in Volhynia and the Kholmshchyna. Supporters of «Selyrob», like most political parties, considered traditional «village gatherings» their main method of struggle, which, under certain circumstances, could escalate into strike actions⁴⁶.

The creation of the party network was delayed significantly, as in some areas, «Sel-Rob» members had to overcome substantial, not just financial, problems. For example, local representatives of «Selyrob-left» reported to M. Zayets that by the beginning of 1928, they were unable to organize a cell in the village of Bortnyky, as the peasants considered the party «Moscow-oriented», and their sympathies were with other political forces⁴⁷.

In early February 1927, the so-called former «Narodovoltsiv» demanded an expansion of the Central Committee, as despite agreements made during the merger, they were in the minority⁴⁸. However, their remarks regarding the inclusion of more representatives from peasants, workers, and youth were not supported⁴⁹.

By mid-1927, the contradictions within the party leadership became insurmountable, and on September 11, the majority of former members of the «People's Will» announced the creation of the «Selyrob-left»⁵⁰.

The analyzed societal and political processes were not only organizationally inspired by Soviet diplomatic and intelligence agencies, but were also accompanied by corresponding illegal financing. Specifically, historian V. Misko is convinced that it is difficult to establish the exact scale of funding for the left-wing radical movement in Western Ukraine. However, it is indisputable that a significant portion of this funding came directly from the Bolshevik government through party structures or indirectly via international communist organizations. Some evidence points to the financing of political and public organizations in Western Ukraine that sympathized with the left-wing radical ideology and were positioned on a pro-Soviet platform⁵¹.

Conclusions. After the inclusion of most of the ethnic Western Ukrainian lands into the newly restored Polish state, the socio-political processes unfolded in new geopolitical conditions, which, among other things, influenced the institutional-political transformation of the Moscophile (Russophile) movement in Eastern Galicia, Volhynia, and Podlasie during the 1920s. The splits, the emergence of new legal political actors in the restored Polish state could not escape the attention of Soviet diplomats and the USSR's special services, who sought to exploit these societal-political structuring processes both to undermine the institutions of the Polish state and to oppose the legal Ukrainian national movement while limiting the influence of Russian émigré anti-Bolshevik structures.

Despite Soviet influence in the formation of a new influential political force, there remained many political disagreements and mutual distrust between the former parties «Peasant Union» and «People's Will». From the outset, the merger of these fundamentally different, essentially antagonistic political forces was doomed to failure. The contradictions between the leadership of the newly formed «Sel-Rob» party became increasingly insurmountable, and on September 11, 1927, the majority of members of the former «People's Will» announced the creation of «Selrob-Left», which in the following years played a leading role in the spread of Soviet influence in Western Ukraine.

A promising direction for further studies, in our opinion, could be a comprehensive analysis of the Soviet tools of influence on the socio-political situation in Western Ukraine in the second half of the 1920s.

¹ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.* [Activities of the Ukrainian Socialist Association «Peasant Union» in 1924–1930], in «Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Історичні науки», 2011, вип. 17, с. 149–162.

² Р. Гусак, *Ліворадикальний рух Східної Галичини та Західної Волині міжвоєнного періоду* [The Left-Radical Movement of Eastern Galicia and Western Volhynia in the Interwar Period], in «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія. Історія», 2014, вип. 2, ч. 3, с. 51–56.

- ³ Л. Матюшко, *Політико-національна ідеологія галицьких москвофілів у міжвоєнний період* [Political and National Ideology of Galician Russophiles in the Interwar Period], in «Гілея: науковий вісник». Збірник наукових праць», 2017, вип. 124, с. 66–69.
- ⁴ В. Місько, *Комуністична експансія на терени Польської держави (перша половина 1920-х рр.)* [Communist Expansion into the Territory of the Polish State (First Half of the 1920s)], in «Україна — Європа — Світ». Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини, 2016, вип. 18, с. 131–138.
- ⁵ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках* [Formation and Organizational Principles of the Ukrainian Peasants' and Workers' Socialist Association («Selrob») in 1926–1928], in «Мандрівець», 2013, № 4, с. 31–37.
- ⁶ І. Соляр, *«Сельроб» від створення до розколу (1926–1927 рр.)*. [«Selrob» from Formation to Split (1926–1927)], in «Галичина», 2006–2007, № 12–13, с. 126–132.
- ⁷ Л. Матюшко, *Політико-національна ідеологія галицьких москвофілів у міжвоєнний період*, с. 67.
- ⁸ І. Васюта, *Перегрупування в західноукраїнському національному русі в перші роки після анексії Східної Галичини (1923–1926)* [Reorganization in the Western Ukrainian National Movement in the Early Years After the Annexation of Eastern Galicia (1923–1926)], in «Вісник Львівського університету. Серія історична», 1999, вип. 34, с. 353.
- ⁹ І. Васюта, *Галицько-Волинське село між світовими війнами* [The Galicia–Volhynia Village Between the World Wars], Львів, 2010, с. 423.
- ¹⁰ І. Васюта, *Перегрупування в західноукраїнському національному русі в перші роки після анексії Східної Галичини (1923–1926)*, с. 353.
- ¹¹ І. Васюта, *Перегрупування в західноукраїнському національному русі в перші роки після анексії Східної Галичини (1923–1926)*, с. 353.
- ¹² Л. Матюшко, *Політико-національна ідеологія галицьких москвофілів у міжвоєнний період*, с. 67.
- ¹³ Л. Матюшко, *Етнічна самоідентифікація українців Східної Галичини у міжвоєнний період: феномен галицького москвофілізму* [Ethnic Self-Identification of Ukrainians in Eastern Galicia in the Interwar Period: The Phenomenon of Galician Russophilism], in «Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції» (17 червня 2016 р.), Львів, Львівський інститут МАУП, 2016, с. 21.
- ¹⁴ Л. Матюшко, *Політико-національна ідеологія галицьких москвофілів у міжвоєнний період*, с. 67.
- ¹⁵ Л. Матюшко, *Етнічна самоідентифікація українців Східної Галичини у міжвоєнний період: феномен галицького москвофілізму*, с. 21.
- ¹⁶ Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України), ф. 6 Центральний Комітет Комуністичної партії Західної України, оп. 2, спр. 222 Докладна записка щодо тяжкого становища українського населення у Польщі, арк. 28.
- ¹⁷ Ю. Михальський, А. Сова, *Москвофіли та український національний рух у Галичині в кінці XIX — на початку XX століття: погляд крізь призму сучасності* [Moscowphiles and the Ukrainian National Movement in Galicia at the End of the 19th — Beginning of the 20th Century: A View Through the Prism of the Present], in «Вісник Львівської комерційної академії. Серія: гуманітарні науки», 2010, вип. 9, с. 13.
- ¹⁸ Л. Матюшко, *Політико-національна ідеологія галицьких москвофілів у міжвоєнний період*, с. 67.
- ¹⁹ Ю. Михальський, А. Сова, *Москвофіли та український національний рух у Галичині в кінці XIX — на початку XX століття: погляд крізь призму сучасності*, с. 13.
- ²⁰ Л. Матюшко, *Етнічна самоідентифікація українців Східної Галичини у міжвоєнний період: феномен галицького москвофілізму*, с. 21.
- ²¹ М. Кугутяк, *Галичина: сторінки історії: Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. — 1939 р.)* [Galicia: Pages of History. A Sketch of the Socio-Political Movement (19th century — 1939)], Івано-Франківськ, 1993, с. 176.
- ²² Центральний державний історичний архів України у м. Львові (ЦДІА у м. Львові), ф. 351 Українське селянсько-робітничє соціалістичне об'єднання «Сель-Роб», м. Львів, оп. 1, спр. 99 Вирізки статей, заміток із газети «Наше Слово» про діяльність партії «Сель-Роб» 1926–1932 рр., арк. 20.
- ²³ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках*, с. 60.
- ²⁴ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 157.
- ²⁵ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 157.
- ²⁶ Державний архів Львівської області (ДАЛО), ф. 121 Львівська воевідська команда державної поліції, оп. 2, спр. 112 Справа спостереження за з'їздом партії «Народна воля» та «Українського селянського союзу», що відбувся у Львові, з питання їхнього об'єднання в «Українське селянсько-робітничє об'єднання» та списки делегатів. 1926 р., арк. 1.
- ²⁷ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках*, с. 61.
- ²⁸ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 159.
- ²⁹ М. Пиріг, *Український ліворадикальний рух у Польщі (1919–1929 рр.): дис. канд. іст. наук; спец.: 07.00.01 — історія України* [The Ukrainian Left-Radical Movement in Poland (1919–1929): PhD Diss. in Hist.; Spec.: 07.00.01 — History of Ukraine], Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2016, с. 61.
- ³⁰ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 158.

- ³¹ М. Пиріг, *Український ліворадикальний рух у Польщі (1919–1929 рр.)*, с. 62.
- ³² ДАЛО, ф. 121, оп. 2, спр. 112, арк. 2.
- ³³ ДАЛО, ф. 121, оп. 2, спр. 112, арк. 6.
- ³⁴ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 159.
- ³⁵ М. Пиріг, *Український ліворадикальний рух у Польщі (1919–1929 рр.)*, с. 62.
- ³⁶ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 159–160.
- ³⁷ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 158.
- ³⁸ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 158–159.
- ³⁹ О. Власюк, *Діяльність українського соціалістичного об'єднання «Селянський союз» у 1924–1930 рр.*, с. 159.
- ⁴⁰ М. Пиріг, *Український ліворадикальний рух у Польщі (1919–1929 рр.)*, с. 62.
- ⁴¹ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках*, с. 32.
- ⁴² ЦДІА у Львові, ф. 351, оп. 1, спр. 1 *Статут і програма організації. 1927–1929*, арк. 15.
- ⁴³ ЦДІА у Львові, ф. 351, оп. 1, спр. 1, арк. 15.
- ⁴⁴ ЦДІА у Львові, ф. 351, оп. 1, спр. 1, арк. 15.
- ⁴⁵ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках*, с. 62.
- ⁴⁶ Р. Гусак, *Ліворадикальний рух Східної Галичини та Західної Волині міжвоєнного періоду*, с. 52.
- ⁴⁷ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках*, с. 35.
- ⁴⁸ ЦДІА у м. Львові, ф. 351, оп. , спр. 3 *Обіжники*, арк. 1–3.
- ⁴⁹ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках*, с. 36.
- ⁵⁰ М. Пиріг, *Становлення та організаційні принципи діяльності «Українського селянсько-робітничого соціалістичного об'єднання» («Сельроб») у 1926–1928 роках*, с. 36.
- ⁵¹ В. Місько, *Комуністична експансія на терени Польської держави (перша половина 1920-х рр.)*, с. 135.

References

1. Derzhavnyi arkhiv Lvivskoi oblasti, f. 121 Lvivska voievidska komanda derzhavnoi politsii, op. 2, spr. 112 Sprava sposterezhenia za zizdom partii «Narodna volia» ta «Ukrainskoho selianskoho soiuzu», shcho vidbuvsia u Lvovi, z pytannia yikhnoho obiednannia v «Ukrainske seliansko-robitnyche obiednannia» ta spysky delehativ. 1926 r., 28 ark.
2. Husak R., Livoradykalnyi rukh Skhidnoi Halychyny ta Zakhidnoi Volyni mizhvoiennoho periodu [The Left-Radical Movement of Eastern Galicia and Western Volhynia in the Interwar Period], in «Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii. Istorii», 2014, vyp. 2, ch. 3, s. 51–56.
3. Kuhutiak M., Halychyna: storinky istorii: Narys suspilno-politychnoho rukhu (XIX st. — 1939 r.) [Galicia: Pages of History. A Sketch of the Socio-Political Movement (19th century — 1939)], Ivano-Frankivsk, 1993, 200 s.
4. Matiushko L., Etnichna samoidentyfikatsiia ukraintsev Skhidnoi Halychyny u mizhvoiennyi period: fenomen halytskoho moskvofilstva [Ethnic Self-Identification of Ukrainians in Eastern Galicia in the Interwar Period: The Phenomenon of Galician Russophilism], in «Cuspilni transformatsii i bezpeka: liudyna, derzhava, sotsium: materialy dopovidei Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii» (17 chervnia 2016 r.), Lviv, Lvivskiy instytut MAUP, 2016, s. 20–23.
5. Matiushko L., Polityko-natsionalna ideolohiia halytskykh moskvofiliv u mizhvoiennyi period [Political and National Ideology of Galician Russophiles in the Interwar Period], in «Hileia: naukovyi visnyk». Zbirnyk naukovykh prats», 2017, vyp. 124, s. 66–69.
6. Misko V., Komunistychna ekspansii na tereny Polskoi derzhavy (persha polovyna 1920-kh rr.) [Communist Expansion into the Territory of the Polish State (First Half of the 1920s)], in «Ukraina — Yevropa — Svit». Mizhnarodnyi zbirnyk naukovykh prats. Serii: Istorii, mizhnarodni vidnosyny, 2016, vyp. 18, s. 131–138.
7. Mykhalskyi Yu., Sova A., Moskvofily ta ukrainskyi natsionalnyi rukh u Halychyni v kintsi XIX — na pochatku XX stolittia: pohliad kriz pryzmu suchasnosti [Moscophiles and the Ukrainian National Movement in Galicia at the End of the 19th — Beginning of the 20th Century: A View Through the Prism of the Present], in «Visnyk Lvivskoi komertsiinoi akademii. Serii: humanitarni nauky», 2010, vyp. 9, s. 10–14.
8. Pyrih M., Stanovlennia ta orhanizatsiini pryntsyipy diialnosti «Ukrainskoho seliansko-robitnychnoho sotsialistychnoho obiednannia» («Selrob») u 1926–1928 rokakh [Formation and Organizational Principles of the Ukrainian Peasants and Workers Socialist Association («Selrob») in 1926–1928], in «Mandrivets», 2013, № 4, s. 31–37.
9. Pyrih M., Ukrainskyi livoradykalnyi rukh u Polshchi (1919–1929 rr.): dys. kand. ist. nauk; spets.: 07.00.01 — istoriia Ukrainy [The Ukrainian Left-Radical Movement in Poland (1919–1929): PhD Diss. in Hist.; Spec.: 07.00.01 — History of Ukraine], Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka, Lviv, 2016, 245 s.
10. Soliar I., «Selrob» vid stvorennia do rozkolu (1926–1927 rr.). [«Selrob» from Formation to Split (1926–1927)], in «Halychyna», 2006–2007, № 12–13, s. 126–132.

11. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv hromadskykh obiednan Ukrainy, f. 6 Tsentralnyi Komitet Komunistychnoi partii Zakhidnoi Ukrainy, op. 2, spr. 222 Dokladna zapyska shchodo tiazhkoho stanovyshcha ukrainskoho naselennia u Polshchi, 29 ark.
12. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy u m. Lvovi, f. 351 Ukrainske seliansko-robitnyche sotsialistychne obiednannia «Sel-Rob», m. Lviv, op. 1, spr. 1 Statut i prohrama orhanizatsii. 1927–1929, 27 ark.
13. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy u m. Lvovi, f. 351 Ukrainske seliansko-robitnyche sotsialistychne obiednannia «Sel-Rob», m. Lviv, op. 1, spr. 3 Obizhnyky, 3 ark.
14. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy u m. Lvovi, f. 351 Ukrainske seliansko-robitnyche sotsialistychne obiednannia «Sel-Rob», m. Lviv, op. 1, spr. 99 Vyrizky statei, zamitok iz hazety «Nashe Slovo» pro diialnist partii «Sel-Rob» 1926–1932 rr., 24 ark.
15. Vasiuta I., Halytsko-Volynske selo mizh svitovymy viinamy [The Galicia–Volhynia Village Between the World Wars], Lviv, 2010, 507 s.
16. Vasiuta I., Perehrupuvannia v zakhidnoukrainskomu natsionalnomu rusi v pershi roky pislia aneksii Skhidnoi Halychyny (1923–1926) [Reorganization in the Western Ukrainian National Movement in the Early Years After the Annexation of Eastern Galicia (1923–1926)], in «Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia istorychna», 1999, vyp. 34, s. 341–354.
17. Vasiuk O., Diialnist ukrainskoho sotsialistychnoho obiednannia «Selianskyi soiuz» u 1924–1930 rr. [Activities of the Ukrainian Socialist Association «Peasant Union» in 1924–1930], in «Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Istorychni nauky», 2011, vyp. 17, s. 149–162.